

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS TZAV • MAAMAR 11

הים ראה וינוס כו'

“The Sea Saw and Fled”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/tzav/11/

1 הים ראה ויננס כו'. ההרים רקדו כאילים כו'. והנה צ"ל למה ההרים רקדו והים ראה ויננס.

"The sea saw and fled," etc. "The mountains danced like rams," etc. Now, we need to understand why the mountains danced and the sea saw and fled.

ובשל"ה [ובשני לוחות הברית] במסכת פסחים שלו פי' כי הניסה הוא העבודה מיראה והריקוד הוא העבודה מאהבה. והוא בחי' שר ובחי' עבד.

The Shelah, in his tractate Pesachim, explains that the fleeing is service out of awe, and the dancing is service out of love. This is the level of a minister and the level of a servant.

והנה בהתגלות המלך אזי בחי' שר שעבודתו בשמחה תגדל שמחתו וזהו ההרים שהם מדות דאצילות שמשם שרש הנשמות הנק' אחים למקום כשר לפני המלך ולכן רקדו.

Now, when the king is revealed, then for the level of a minister, whose service is with joy, his joy grows greater. This is "the mountains," which are the emotive attributes (middos) of Atzilus, from which stems the root of the souls that are called "brothers" to the Omnipresent, "like a minister before the king"; and therefore they danced.

ובחי' עבד שעבודתו ביראה אזי בהתגלות המלך תפול האימה והפחד ביותר וזהו הים שמשם שרש בחי' כעבד לפני המלך ראה ויננס כו'

And for the level of a servant, whose service is with awe, when the king is revealed the dread and the fear fall all the more. This is "the sea," from which stems the root of the level of "like a servant before the king": it "saw and fled," etc.

(ועמ"ש מענין שר ועבד סד"ה רני ושמחי בת ע"ש בד"ה הנה בת כו'. ועיין רבות בשלח פכ"א מפני מה אתה בורח אמר לו הים מפני אלוה יעקב מפני יראתו של הקב"ה והוא ע"ד וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק,

(And see what is written on the subject of a minister and a servant at the end of the discourse beginning "Sing and rejoice, O daughter"; see there, in the discourse beginning "Now, 'daughter,'" etc. And see [Midrash] Rabbah, Beshalach, section 21: "Why are you fleeing?" The sea said to him, "Before the G-d of Yaakov, out of awe of the Holy One, blessed be He." And this is along the lines of "And the people saw, and they trembled and stood at a distance."

ועיין עוד מענין הים ראה וינּוּס ברבות במדבר פרשה א' דר"ט ג' ובפ' עקב גבי אתה עובר היום את הירדן דף רצ"ב ג'. מקץ ס"פ פ"ז [פרק ז'] זח"ב [זהר חלק ב'] מ"ט סע"א [סוף עמוד א] ר"ל ע"ב).

And see further on the subject of "The sea saw and fled" in [Midrash] Rabbah, Bamidbar, section 1, folio 209, column 3; and in Parshas Eikev, regarding "You are crossing the Jordan today," folio 292, column 3. Mikeitz, end of section 87. Zohar, Part II, 49, end of side a; 230b.)

ולהבין זה בתוספת ביאור הנה מתחלה יש להקדים ענין שביעי של פסח שבו נקרע הים ומבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] שהוא ג"כ ענין לידת הנשמות.

To understand this with further explanation, we must first preface the matter of the seventh day of Pesach, on which the sea was split; and it is explained in Pri Etz Chaim that it is also the matter of the birth of the souls.

וז"ש [וזהו שכתוב] ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים. והענין כי נשמות ישראל עלו במחשבה ואז נק' אחים ורעים להקב"ה.

This is [the meaning of] what is written, "And the children of Israel walked on dry land in the midst of the sea." The explanation is that the souls of Israel arose in [G-d's] thought, and then they are called "brothers and friends" to the Holy One, blessed be He.

ופי' אחים ורעים היינו להיות כי קוב"ה [קודשא בריך הוא] הוא בחינת אור א"ס ב"ה כשמלוּבש במדות דאצילות

The meaning of "brothers and friends" is this: since the Holy One, blessed be He, is the level of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, as it is vested in the emotive attributes of Atzilus;

כי א"ס ב"ה בעצמו לאו מכל אינון מדות איהו כלל ולא יתכן על העצמות קריאת שם כלל אלא רק על בחי' התגלותו ואז נק' הוי' יו"ד חכמה ה' בינה כו'.

for the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, in Himself "is not of any of these attributes at all," and no name at all can apply to the Essence, but only to the level of His revelation; and then He is called Havayah: yud, Chochmah (wisdom); hei, Binah (understanding), etc.

2 והנה ס"ר נשמות ישראל שנמשכים מס"ר אותיות המחשבה נקי אחים לקוב"ה [לקודשא בריך הוא] שהם המדות וכמו עד"מ במחשבת שכל שהאותיות הם כעצם א' עם מהות השכל שבתוכם וכן מחשבת המדות עם המדות כו'

Now, the six hundred thousand souls of Israel, which are drawn from the six hundred thousand letters of thought, are called "brothers" to the Holy One, blessed be He, that is, to the emotive attributes; just as, by way of analogy, with the thought of an intellectual concept, where the letters are as one substance with the essence of the intellect within them, and likewise the thought of the emotive attributes with the emotive attributes, etc.

ואז הם בחי' אלקות ממש כי באצילות איהו וחיוהי וגרמוהי חד כמ"ש במ"א

And then they are on the level of actual G-dliness, for in the World of Atzilus (Emanation) "He, His life-forces and His vessels are one," as is explained elsewhere

(ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת ובד"ה אני ישנה גבי רעיתי ובד"ה שחורה אני גבי בנות ירושלים וע"פ ושמתי כדכד)

(and see what is written in Parshas Yisro, in the discourse beginning "Remember the Shabbos day"; and in the discourse beginning "I sleep," regarding "my companion"; and in the discourse beginning "I am black," regarding "daughters of Jerusalem"; and on the verse "And I will make [your windows] of kadkod").

ובכדי שתתהווה הנשמה בבחי' יש להיות בחי' נברא שהוא בחי' נפרד מאין ממש שהרי בהיותה באצילות היא בחי' אלקות ממש כי גם מה שנקרא בשם אותיות מחשבה הכל לשכך האזן. אבל כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתיב

And in order for the soul to come into being as a something (yesh), to be on the level of a created being, which is something separate, from actual nothing (ayin) — for while it is in Atzilus it is actual G-dliness, since even what is called by the name "letters of thought" is all only to accommodate the ear, but it is written, "For My thoughts are not your thoughts" —

הוא ע"י מדת מלכותו ית' (וכמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה איהו וחיוהי)

[this] is through the attribute of His Malchus (sovereignty), may He be blessed (as is explained in Iggeres HaKodesh, in the letter beginning "He and His life-forces"),

שהיא הנקי לבוש להעלים ולהסתיר עד שיוכל להיות בחיי יש וכמ"ש ה' מלך גאות לבש כי מדת המלוכה היא הלבוש הגורם להיות התהוות היש

which is what is called a "garment," to hide and to conceal, until there can be the level of a something (yesh); as it is written, "Havayah reigns; He has garbed Himself in majesty." For the attribute of kingship is the garment that brings about the coming into being of the something (yesh),

כי אין מלך בלא עם והיינו נפרדים דוקא שעליהם יתכן המלוכה להיות בבחי' התנשאות עליהם והם יהיו באימה כו' שהרי על מאה בנים לא יקרא האב מלך.

for "there is no king without a people," that is, specifically separate beings, over whom kingship can apply, being in a state of exaltation over them, while they will be in dread, etc.; for over a hundred sons a father is not called a king.

ולכן נק' המל' ים. (ועמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בענין והים עליהם מלמעלה).

Therefore Malchus is called "sea." (And see what is written in the discourse beginning "Who has counted the dust of Yaakov," on the subject of "and the sea was upon them, above.")

כי הנה כל מה שיש ביבשה יש בים רק שאין נראין לעין כי מי הים מכסים עליהם,

For everything that is on dry land is in the sea, only they are not visible to the eye, because the waters of the sea cover them.

וכך למעלה הנה אותיות יהי אור יהי רקיע המחיה את כל העולמות הם באצילות והים שהוא המל' מכסה עליהם בלתי יתגלו לנבראים המתהווים מהם

So too above: the letters of "Let there be light," "Let there be a firmament," which give life to all the worlds, are in Atzilus, and the sea, which is Malchus, covers them, so that they are not revealed to the created beings that come into being from them.

שאם היו מתגלים היה הגשמיות בטל ברוחניות כמשל ביטול זיו השמש במאור עצמו ואינו נראה ליש אלא במקום שאין המאור נראה כו'.

For were they revealed, the physical would be nullified in the spiritual, as in the analogy of the nullification of the sun's radiance within the luminary itself, where it is not seen as something (yesh) except in a place where the luminary is not seen, etc.

כך גשמיות המתהווה היה בטל למקורו הוא רוחניות המהוה וא"א להיות מציאת נשמה ומלאך שהם בחי' נפרדים רק שהם באהבה כו' אלא כשאין האלקות בגילוי בראי' [בראיה] ממש.

So too, the physical that comes into being would be nullified to its source, which is the spiritual that brings it into being; and there could not be the existence of a soul and an angel, which are separate beings, only that they are in love, etc., except when G-dliness is not revealed to actual sight.

והעלם והסתר זה הוא ע"י המלי' כי זה כלל גדול שהמלי' היא הגורמת להיות בחי' יש כנ"ל

This hiddenness and concealment is through Malchus; for this is a great principle: Malchus is what brings about the level of a something (yesh), as explained above.

ונקי' לכך אימא תתאה מטרוניתא אם אם הבנים כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] בשם הזהר (ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בענין יפתי ובמ"א ע"פ למען תירא לקמן בפ' ואתחנן).

Because of this it is called "the lower mother" (Imma Tata'ah), "the Matron" (Matronisa), "mother," "mother of the children," as is written in Sefer Shel Beinonim [the Tanya] in the name of the Zohar. (And see what is written in the explanation of the verse "My dove," on the subject of "my fair one"; and elsewhere, on the verse "So that you may fear," below in Parshas Vaeschanan.)

ולכן הנשמה היא בבחי' עיבור במלי' כי בשמע"צ [בשמיני עצרת] שאומרים מוריד הגשם נמשכים הנשמות ברחם הנוקי' [הנוקבא] ושוהים שם ז' חדשים עד ז' של פסח זמן הלידה.

Therefore the soul is in a state of gestation within Malchus: for on Shemini Atzeres, when "He causes the rain to fall" is said, the souls are drawn into the womb of Nukva (the feminine), and they remain there seven months, until the seventh day of Pesach, the time of birth.

עד"מ בגשמיות שלהיות התהוות מהות ולד מן הטפה צ"ל עיכוב ושיהוי ז' חדשים ברחם הנוקי' [הנוקבא] שבמשך זמן זה ע"י שאוכל ושותה ממה שאמו אוכלת ושותה ונמשך בו חיות עד שעושהו להיות יש.

By way of analogy, in the physical: for the substance of a child to come into being from the drop, there must be a delay and a stay of seven months in the womb of the female, for during that time, through its eating and drinking from what its mother eats and drinks, life-force is drawn into it until it makes it into a something (yesh).

כך הנשמה דאצי' שהיא בחי' אין בכדי שתתהוו להיות בחי' יש הוא ע"י שמתעכבת ברחם הנוק' [הנוקבא] ושוהה שם ז' חדשים ואוכלת ושותה כו' שנמשך שם אורות עליונים.

So too the soul of Atzilus, which is on the level of nothing (ayin): for it to come into being as the level of a something (yesh), this is through its tarrying in the womb of Nukva and remaining there seven months, and eating and drinking, etc., that is, supernal lights are drawn down there.

והנה בז' של פסח הוא לידת הנשמות. והענין כי בכדי שיהיה בחי' לידה ופתיחת הרחם להיות הנשמה יוצאת מן ההעלם לגילוי צ"ל המשכה והארה במדת המל' מלמעלה מהשתלשלות

Now, on the seventh day of Pesach is the birth of the souls. The explanation is that for there to be birth and the opening of the womb, so that the soul emerges from concealment into revelation, there must be a drawing down and an illumination in the attribute of Malchus from above the chain of descending worlds (hishtalshelus)

(וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' פינחס דרמ"ט בענין כאיל תערוג. ועמ"ש במ"א ע"פ למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה פי' ה' אחת היינו ה' ראשונה דשם הוי' שבה ועל ידה נמשך כח הלידה, (and as is explained elsewhere, on the passage of the Zohar in Parshas Pinchas, folio 249, regarding "As the deer longs." And see what is written elsewhere on "to the Hebrew midwives, of whom the name of the one (ha'achas) was Shifrah": the meaning is "hei achas," one hei, that is, the first hei of the Name Havayah, in which and through which the power of birth is drawn down;

וביאר ענין זה יובן ממ"ש ר"פ לך בענין ה' שנתוסף לאברם שיהא נק' אברהם כו' ע"ש).

and the explanation of this matter will be understood from what is written at the beginning of Parshas Lech Lecha, regarding the hei that was added to Avram so that he would be called Avraham, etc.; see there).

וזהו מ"ש ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כי ע"פ השתלשלות משכל למדות עד ממחשבה לדבור א"א להיות המשכה מבחי' האין בבחי' היש אלא ע"י גילוי הארת הסובב שמקיף לאבי"ע [לאצילות בריאה יצירה עשיה] שכולם שוים קמ"י [קמיה].

This is [the meaning of] what is written, "And Havayah drove back the sea with a strong east wind." For according to the chain of descent, from intellect to the emotive attributes, and on down from thought to speech, there cannot be a drawing down from the level of nothing (ayin) into the level of something (yesh), except through the revelation of the radiance of the light that encompasses all worlds (sovev), which surrounds Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, for they are all equal before Him.

וז"ש [וזהו שכתוב] רוח קדים כו' שע"ז היה קי"ס [קריעת ים סוף] כי הים המכסה ומסתיר אינו אלא בבחי' השתלשלות אבל בגילוי הארה שלמעלה מהשתלשלות הפך מים ליבשה כו'.

And this is [the meaning of] what is written, "an east wind," etc., for through this came the splitting of the Sea of Reeds: for the sea that covers and conceals exists only on the level of the chain of descent, but with the revelation of a radiance that is above the chain of descent, it turned from sea into dry land, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא שמשם נמשך הכח להיות בחי' לידה.

And this is what is written in the Zohar: "Why do you cry out to Me? The matter depends on the Ancient One (Atika)," for from there the power is drawn for birth to take place.

3 והנה בגילוי הארה זו אזי ההרים רקדו כו'. הרים הם חג"ת [חסד גבורה תפארת]. וגבעות חג"ת [חסד גבורה

תפארת] דבריא או נה"י [נצח הוד יסוד] דאצי'.

Now, with the revelation of this radiance, "the mountains danced," etc. "Mountains" are Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty); and "hills" are Chesed, Gevurah and Tiferes of Beriah, or Netzach (victory), Hod (splendor) and Yesod (foundation) of Atzilus.

ולהיות שהם למעלה מבחי' ים שהוא הצמצום כנ"ל. לכן רקדו כאילים שבגילוי אור הסובב נכללו כביטול נר בפני אבוקה והיינו שהאורות דתיקון המלובשי [המלובשים] בכלים נסתלקו מן הכלים ונכללו באור זה המקיף כנ"ל.

And since they are above the level of "sea," which is the tzimtzum (contraction), as explained above, therefore they "danced like rams": with the revelation of the light that encompasses all worlds (sovev) they were included [in it], like the nullification (bittul) of a candle before a torch. That is, the lights of Tikkun, which are vested in vessels, withdrew from the vessels and were included in this encompassing light, as explained above.

והגם שגם מדי שבת בשבתו יש עליות העולמות אך הכל מדרגא לדרגא עשיי [עשייה] ביצירה ויצי' [ויצירה] בבריא כו' ונקי' הילוך.

And although every Shabbos, too, there are ascents of the worlds, it is all from level to level — Asiyah into Yetzirah, and Yetzirah into Beriah, etc. — and this is called walking.

אבל הריקוד הוא עליי [עליה] הגדולה שלא בהדרגה כלל דהיינו באור הסובב כנ"ל. כאילים שאין בהם דעת ושרש בחי' זו הוא למעלה מהדעת (עמ"ש בד"ה ותוסף אסתר בענין מה קול גדיא כו' ע"ש)

But dancing is the great ascent that is not by stages at all, that is, in the encompassing light, as explained above. "Like rams," which have no Daas (knowledge); and the root of this level is above Daas. (See what is written in the discourse beginning "And Esther spoke again," on the subject of "What is the voice of the kid?" etc.; see there.)

אבל הים סופא דכל דרגין המסתיר ומעלים וכשראה גילוי אור הסובב לא היי [היה] יכול להתכלל בו כנר בפני אבוקה כמו ההרים שהרי הוא המעלים לכן ויננס העברת והסתלקות ההעלם

But the sea, "the end of all levels," which conceals and hides — when it saw the revelation of the encompassing light, it could not be included in it, like a candle before a torch, as the mountains [were], for it is the very one that hides; therefore "it fled": the removal and withdrawal of the concealment.

והוא עד"מ באדם שבהשתלשלות משכל כו' עד לדבור אבל כשנופל ריבוי אור שלמעלה מהשכל אזי נפסק הדיבור ואישתק.

This is, by way of analogy, as in a person, in whom the chain of descent goes from intellect, etc., down to speech; but when an abundance of light from above the intellect falls [upon him], speech is cut off, and he falls silent.

וז"ש [וזהו שכתוב] משה כבד פה וכן צלולת בחשאי כו' (ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי כו' בענין מ"ב מסעות ומ"ט ימים דספירת העומר).

And this is [the meaning of] Moshe's words, "heavy of mouth"; and likewise "prayer in silence," etc. (And see what is written in the explanation of the verse "These are the journeys," etc., on the subject of the forty-two journeys and the forty-nine days of the Counting of the Omer.)

וכ"ז [וכל זה] מלפני אדון חולי ארץ גילוי אור הסובב כנ"ל ההפכי הצור וחלמיש מוציא איש להיות אגם מים

And all this was "before the Master — tremble, O earth": the revelation of the encompassing light, as explained above, "who turns the rock" and the flint, which bring forth fire, to become "a pool of water,"

דהיינו מגבורה לחסד שנתבטלו ממצואותם וכנודע בענין עושה שלום בין מיכאל כו'. וכ"ז [וכל זה] היה בפסח אשר פסח ה' בחי' דלוג בלא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מדלג על ההרים כו'.

that is, from Gevurah to Chesed, for they were nullified out of their existence, as is known regarding "He makes peace" between Michael, etc. And all this was on Pesach, when G-d "passed over": the level of leaping, without an arousal from below (isarusa dilesata) — "leaping over the mountains," etc.

אבל אח"כ מצות ספירת העומר מ"ט יום ממחרת השבת הוא בחי' אתערותא דלתתא ועי"ז היה אח"כ בשבועות פנים בפנים מתן תורה.

But afterward, the mitzvah of the Counting of the Omer, forty-nine days "from the morrow of the Shabbos," is the level of an arousal from below; and through this there was afterward, on Shavuot, "face to face," the Giving of the Torah.

(ועמ"ש עוד מענין הים ראה ויננס בביאור ע"פ במדבר סיני באהל מועד ע"פ המדרש רבה במדבר פרשה א' ע"פ הים ראה ויננס ע"ש):

(And see further what is written on the subject of "The sea saw and fled" in the explanation of the verse "In the wilderness of Sinai, in the Tent of Meeting," according to the Midrash Rabbah, Bamidbar, section 1, on "The sea saw and fled"; see there.)

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/tzav/11/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok